

Sygn. akt III USK 169/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania E. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o ustalenie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i
świadczenia rehabilitacyjnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23
lutego 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 15 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 662/19,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
odstępuje od obciążania odwołującej się zwrotem kosztów
postępowania kasacyjnego na rzecz organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2019 r., IV U 896/19 Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił decyzję z dnia 4 lutego 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie i ustalił dla wnioskodawczynie E. B. podstawę wymiaru: zasiłku chorobowego za okres od 2 marca 2017 r. do 4 maja 2017 r. oraz za okres od 4 maja 2018r. do 1 listopada 2018 r.; zasiłku macierzyńskiego od 5 maja 2017 r. do 3 maja 2018 r. i świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 2 listopada 2018 r. do 1 marca 2019 r. w kwocie 8.540,55 zł oraz zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 15 marca 2022 r., III AUa 662/19, zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie.

W skardze kasacyjnej od wskazanego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie: - art. 43 w związku z art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2021r.; - art. 48 ust. 1 oraz 48a ust. 1 tej ustawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawczyni uzasadniła występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego rozstrzygnięcia, czy w razie ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego ze względu na zawieszenie działalności gospodarczej i jej wznowienie, jeszcze w czasie pobierania świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podstawa wymiaru zasiłku powinna być ustalona na nowo, a to zgodnie z art. 48 ust. 1 oraz 48a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 655), czy też, na podstawie art. 43 w związku z 48 ust. 2 ustawy powinna to być wartość niezmienna, ustalona wcześniej z uwzględnieniem zadeklarowanego przychodu za miesiące poprzedzające zawieszenie działalności. Inaczej rzecz ujmując, czy wysokość świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, do którego prawo powstało w czasie ubezpieczenia, może podlegać weryfikacji z powodu ustania tytułu ubezpieczenia, w związku z zawieszeniem prowadzenia działalności gospodarczej, z jednoczesnym pobieraniem w tym czasie świadczenia z funduszu chorobowego.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego przez oddalenie apelacji pozwanego oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego według norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zaliczeniem kosztów postępowania kasacyjnego jako części kosztów w sprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o orzeczenie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej oraz w obu przypadkach o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie

(sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko powołane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozpoznawaniu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzegać zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 214/21, LEX nr 3245418, z 29 kwietnia 2021 r., I USK 128/21, LEX nr 3245435; z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 99/21, LEX nr 3270192).

Postawione w skardze kasacyjnej zagadnienie nie wymaga zaangażowania czy interwencji ze strony Sądu Najwyższego, który w dotychczasowych orzeczeniach wielokrotnie wypowiadał się, że sytuacja prawna osoby ubezpieczonej niebędącej pracownikiem powinna być w pierwszej kolejności rozpatrywana przez pryzmat regulacji art. 48a-50 ustawy zasiłkowej. W przypadku, w którym jest ona uregulowana w tych przepisach, art. 43 tej ustawy (a także pozostałe przepisy wymienione w art. 48 ust. 2 ustawy zasiłkowej) nie będzie mógł znaleźć odpowiedniego zastosowania. Tylko wówczas, gdy sytuacja takiej osoby

nie wypełni hipotezy art. 48a-50 ustawy zasiłkowej, art. 43 ma zastosowanie jako przepis formułujący ogólną zasadę nieustalania na nowo podstawy wymiaru zasiłku, którą należy jednak stosować odpowiednio. Zastosowanie art. 43 ustawy zasiłkowej jest możliwe wyłącznie w sytuacji, w której między ustaniem ubezpieczenia chorobowego z innego tytułu a ponownym rozpoczęciem się takiego ubezpieczenia nie wystąpi żadna przerwa, nawet taka, która jest związana jedynie z nieopłaceniem składki na ubezpieczenie chorobowe bądź z opóźnieniem w jej opłaceniu, gdyż w takiej sytuacji ma zastosowanie art. 48a ust. 4 ustawy zasiłkowej (uchwała Sądu Najwyższego z 4 października 2018 r., III UZP 6/18, OSNP 2019 nr 2, poz. 18; wyroki Sądu Najwyższego: z 13 listopada 2018 r., III UK 175/17, LEX nr 2578221; z dnia 12 sierpnia 2020 r., II UK 381/18, LEX nr 3080080; z dnia 17 września 2020 r., II UK 389/18, OSNP 2021 nr 6, poz. 70; postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 czerwca 2019 r., I UK 353/18, LEX nr 2687541; z 3 kwietnia 2019 r., III UK 222/18, LEX nr 2649718; z dnia 11 grudnia 2019 r., III UK 64/19, LEX nr 2756059; z dnia 26 czerwca 2020 r., I UK 395/19, LEX nr 3152885).

Z ustaleń dokonanych przez sądy orzekające w sprawie wynika, że wnioskodawczyni zawiesiła wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej na okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 października 2016 r., a następnie przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 2 grudnia 2016 r. W związku z tym uprawnione jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, że od 2 grudnia 2016 r. powstał nowy tytuł do ubezpieczeń.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c.